

5768

	TASTE OF LIMMUD	
--	----------------------------	--

Sjabbat 12 april 2008 / 7 nisan 5768
Sidra Metsora, Wajikra [Leviticus] 14:1-15:33
(Tanach blz. 224-230)
Haftara Pekoedei: II Melachiem [Koningen] 7:3-20
(Tanach blz. 683-685)

Vertaling: Jochanan Ch. Belinfante

Voor het origineel:

www.limmud.org/publications/tastoflimmud/5767/Tazria-Metzora

METSORA

Zoals bekend is deze commentaar een vertaling van het Engelse Limmud-commentaar van vorig jaar (2007-5767). In dat jaar werden deze twee sidrot samen gelezen en daarom vindt u hier één commentaar die de inhoud van beide sidrot behandelt.

Sidra Tazria (dit jaar van vorige week) beschrijft de periode van rituele onreinheid na de geboorte van een kind. Het gaat ook uitgebreid in detail in op de ziekte *tsaraät*, een kwaal dat invloed kan hebben op de huid of kleding.

Sidra Metsora gaat zowel over het reinigingsritueel voor een leproos (waarschijnlijk niet de ziekte die wij nu kennen als lepra) als over de huizen die aangetast lijken door een vergelijkbare plaag. Metsora besluit met andere afscheidingen die onreinheid veroorzaken.

TAZRIA-METSORA - Marc Soloway

Marc is sinds 2004 rabbijn van de gemeente Bonai Shalom in Boulder, Colorado, genesteld aan de voet van de Rocky Mountains. Hij was vice voorzitter van de Limmud Conferentie in 1997-98 en was voordat hij rabbijn werd, acteur en fysiotherapeut.

Er bestaat een mysterieuze ziekte die de huid, kleding en zelfs gebouwen kan aantasten. Pusachtige aangroeisels en sijpelende vloeistoffen, in verschillende kleuren en weefsels zijn de symptomen. Deze ziekte is vaak vertaald als lepra, maar het zou accurater zijn de ziekte als een 'uitbrekende ziekte' te omschrijven; die wordt *tsaraät* genoemd. Dit is voor moderne Joden geen plezierig deel van de Tora. De tekst onthult een radicaal andere visie op de geneeskunde, gezondheid en heelheid dan de ons bekende. De koheen, de priester, in de oudheid de primair verantwoordelijke voor het joodse ritueel, onderzoekt de patiënt. Als hij of zij door de koheen 'tamee', onrein, wordt verklaard, volgt er een uitgebreid ritueel, die onder andere quarantaine en offers behelst. Om de inhoud en de wijze waarop de rabbijnen dit ritueel later interpreteerden te kunnen plaatsen moeten wij de samenhang begrijpen tussen de symptomen, de oorzaak en de behandeling. Inderdaad zegt de middeleeuwse commentator Rashbam (Rabbi Sjmoeëel ben Meïr) dat wij deze passages niet kunnen begrijpen zonder de verklaringen van de wijzen:

"De passages die zich bezig houden met de *tsaraät* van het lichaam, kleding en huizen, hun aandachtspunten, tijden van isolatie, witte en gele haren, gaan ons begrip te boven en zijn buiten het bereik van '*bekioet derech erets*', de menselijke deskundigheid. Daarom moeten wij vertrouwen op richtlijnen en regels opgesteld door onze wijzen, die deze van eerdere generaties hebben doorgekregen."

Wij zijn gewend te denken in processen en ontwikkelingen. In het rabbijnse denken is er echter een direct verband tussen oorzaak en gevolg en daarom worden deze aandoeningen gezien als een direct gevolg van zonde. De traditionele uitleg beschouwt *tsaraät* als de consequentie van '*lasjon haraa*', kwaadsprekerij en geroddel, waarbij het lot van Mirjam wordt gebruikt als bewijstekst. Zij en Aharon roddelen kennelijk over hun broer Mosjee waarna zij getroffen wordt door *tsaraät*. (Bemidbar [Numeri] 12).

Hoe dan ook, de Talmoed (Arachien 16a), noemt zeven zonden die gestraft worden met *tsaraät*: laster, bloedvergieten, onnadenkend afgelegde eden, incest en overspel, arrogantie, diefstal en hebzucht.

Zowel de Talmoedische rabbijnen als die uit latere tijden concentreerden zich vooral op kwaadsprekerij als de voornaamste oorzaak, gedeeltelijk vanwege een woordspel in het Hebreeuws. Sidra Metsora begint met de woorden: '*zot tihejee torat hametsora...*', 'dit zal de wet zijn voor diegene die aan *tsaraät* lijdt...'. waarbij zij menen dat het woord '*metsora*' fonetisch is verbonden met '*motsie sjeem ra*', oftewel 'iemand die kwaad spreekt.'

Het lijkt haast willekeurig dat laster meer de nadruk kreeg dan de andere overtredingen. De meeste bronnen zijn het er echter met elkaar over eens dat de ziekte een goddelijke straf is. Generaties van onderwijs over de wetten betreffende kwaadsprekerij, *sjemirat lasjon*, werden ontwikkeld vanuit deze delen van de Tora, edoch, wat dan over buitensporige trots of een kwaadaardig hart? Als de oeroude remedie in verband wordt gebracht met de zonde, dan is er zeker net zoveel bewijs dat arrogantie of trots de primaire oorzaak is van deze huidaandoening. Het reinigingsritueel omvat twee vogels, ceder hout, hysop en karmozijn. De ceder, een grote, trotse boom, wordt vaak gezien als een symbool van arrogantie en hysop, een lage heester, als een symbool van nederigheid. De vogels worden, vanwege hun constant gekwetter, geassocieerd met gezwam in de ruimte.

Het scharlaken, *tolaät*, is een kleurstof onttrokken uit een wurm en ook een symbool van nederigheid. De rabbijnen bekeken dit reinigingsritueel in de context van deze symboliek als een holistische behandeling voor een reeks van overtredingen.

Het mysterie van *tsaraät*, deze bovennatuurlijke ziekte, is meer dan een straf voor losse tongen. Het is ook gerelateerd aan menselijke trots. Hoe dan ook, de traditie was er heel duidelijk over dat de oorzaak, de ziekte en de genezing met elkaar verbonden zijn. In onze wereld zo vol ziekten en kwalen is het moeilijk de opvatting te aanvaarden, dat lichamelijk lijden een straf is voor zonde. De meesten van ons voelen zich ongemakkelijk of zelfs beledigd als anderen proberen verklaringen voor onze ziekten en lijden te vinden.

In onze joodse traditie is er echter een intrigerende relatie tussen oorzaak en gevolg. Soms raken we zo geobsedeerd door de symptomen dat we, zelfs in de medische behandeling, vergeten te letten op mogelijke oorzaken. Uitdagend als deze rituelen en hun interpretaties ook mogen zijn, er is iets diep holistisch in deze wijze van denken en hoe het toegepast wordt, waardoor wij uitgenodigd worden na te denken over de

verhouding tussen ons verstand, ons lichaam en onze ziel. Ik stel echt niet voor dat wij onze smetten zouden moeten besprenkelen met het bloed van vogels, noch dat we altijd proberen de oorzaken van lijden te vinden. Het kan echter geen kwaad als we worden herinnerd aan ons eigen neiging tot trots en geroddel. Er zijn tijden dat onze aandoeningen en lijden onze grootste leermeesters zijn.

Een andere invalshoek

De sidra van deze week gaat over lepra, niet alleen van mensen, maar ook van huizen:

"Wanneer jullie eenmaal in Kenaän zijn, het land dat Ik jullie in bezit zal geven, en Ik daar een huis door vraat laat aantasten, moet de eigenaar bij de priester melden dat zijn huis is aangetast.... Als dat zo is, moet hij de aangetaste stenen laten wegbreken en ze laten weggooien buiten de stad, op een onreine plaats." (Wajikra 14:34-40)

"De regering is al jaren van plan een nieuw systeem te introduceren om het fel bekritiseerde proces van de koop van huizen in Engeland en Wales te verbeteren. Huisverkopers Pakketten komen nu weer op de voorgrond terwijl de regering bezig is voorbereidingen te treffen Huis Informatie Pakketten verplicht in te voeren op 1 juni 2007.

De regering heeft toegegeven dat er komende juni wel 7.400 speciaal opgeleide 'huisvesting inspecteurs' nodig zullen zijn, maar het antwoord op een vraag aan Yvette Cooper, minister van volkshuisvesting, gesteld in het parlement onthulde dat slechts 232 mensen hun opleiding hebben voltooid, die negen maanden geleden was begonnen."